

Jubilant uživa zaradi svoje odločno narodne zavesti, kremenitega značaja in zdravega humora splošno priljubljenost. Ob visokem jubileju so mu priredili njegovi tovariši

zelo lep časten večer. Uglednemu jublantu iskreno čestitamo k 90 letnici in mu želimo, da bi ga zdravje in zadovoljstvo spremljala tja do skrajnih mej človeškega življenja!

Splošne vesti

— Člane »Učiteljske Samopomoči« iz mariborskega okoliša vabim v zadevi te zadrage in njenih novih pravil na razgovor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 8. januarja, ob 10. uri v restavraciji »Narodni dom« v Mariboru. — Mirko Lešnik.

— Ustanovni občni zbor društva »Gledališče mladega rodu« v Mariboru se vrši dne 15. januarja 1939. ob 10. uri v Mali dvorani Narodnega doma z naslednjim dnevnim redom: 1. Otvoritev. 2. Referat o mladinskem gledališču. 3. Poročilo pripravljalnega odbora. 4. Čitanje pravil. 5. Volitve upravnega in nadzornega odbora. 6. Proračun in članarina. 7. Slučajnosti. — Pripravljalni odbor.

Društvo »Gledališče mladega rodu« namerava prirediti v Mariboru gledališke predstave za mladino. Skrbeti hoče za neoporečne, pedagoško in mladinoslovno utemeljene igre, ki bodo primerne za posamezne starostne stopnje. Priprave so v rokah poklicnih pedagogov v zvezi s »Pedagoško centralo« v Mariboru.

Kaj vse pišejo

o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I. Položaj slovenskega učiteljstva. »Večernik« z dne 2. 1. 1939. prinaša daljši članek pod naslovom »Slovenski učitelj v borbi za svoje interese« med drugim tudi sledeče: »Naši učitelji so pionirji slovenskega kulturnega napredka in so radi tega nenadomestljivi člen v verigi delovnega ljudstva. So to delavci na obče prosvetnem, na vzgojnem in gospodarskem polju; sploh so udeleženi na celotnem poprišču aktivnosti družbene zajednice z imenom slovenskega naroda. Radi važnosti tega kulturnega činitelja za slovensko narodno skupnost je pač neobhodno potrebno, da je učitelj v vprašanju svojega lastnega življenjskega obstanka popolnoma osiguran, tako da mu ne bi bilo treba nikdar pehati se za kruhove drobtinice izven delovnega območja svoje službe. Takšna trdna podlaga je za narodnega učitelja nujna, če se hoče ves in pa uspešno posvetiti poklicnemu delu. Žal pa moramo pribiti dejstvo, da je položaj slovenskega učitelja vse prej kot rožnat; slovenski narodni vzgojitelj prav za prav gmotno, moralno in kulturno ne napreduje, marveč pod silo razmer životari. Tega se pripadniki učiteljskega stanu dobro zavedajo in se zato borijo za tisto, kar jim po vsej pravici pripada.«

— I. Učiteljstvo na poti k napredku. »Edinost« z dne 24. dec. prinaša pod tem naslovom daljši članek, v katerem razpravlja o učiteljskih gospodarskih organizacijah ter pravi med drugim: »Mnogo je torej napravilo slovensko učiteljstvo za svoj gospodarsko-socialni napredek. Toda to so šele začetki, prve osnove. Drugod so v tem pogledu že daleč

naprej; so pa tam učitelji v vsem temeljito podprti! Poglejmo si samo Bolgarijo, kjer ima učiteljstvo v Sofiji ogromno zavarovalnico in še dva doma, ob Črnom morju, blizu Varne lep obmorski dom, bolgarsko prosvetno ministrstvo pa je zgradilo za vzgojitelje cenena okrevališča, ki so: Dolnja Banja v Stari planini, Ldani v Rodopih ter Panapirište v Srednji gori.«

— I. Podporno društvo za revne učence v Mariboru je obdarilo za božič 788 potrebnih otrok po šolah in zavetiščih, in sicer 356 deklet in 332 deklic; razdelilo je 325 parov čevljev, 192 deških, 145 dekliških oblek, 131 deških srajc, 120 spodnjih hlač, 119 dekliških srajc, 114 hlač; v celoti je razdelilo društvo 1146 kromahov, poleg tega še 16 det. žepnih robcev in 190 m raznega blaga, 3 plašče, 78 čepic, 5 parov nogavic. Tudi med letom je preskrbelo društvo nekaj zelo potrebnih otrok in odraslih z obleko, obutvijo in z raznim blagom. 1614 dinarjev je izdalo društvo za popravilo čevljev. Vsem dobrotnikom društva, ki so na kateri koli način pripomogli k obdaritvi najpotrebnejših, se društvo najtopleje zahvaljuje. »Večernik«, 26. dec. 1938.

— I. Učiteljica, ki poučuje pod dežnikom. V hrvatski vasi Stražimirovcu imajo šolo v kmečki hiši, za katero plačuje občina najemnino. Hiša je pa že tako stara in zanemarjena, da v deževnih dneh šolski pouk ni mogoč. Že večkrat se je pripetilo, da je morala učiteljica sedeti v šoli pod dežnikom. Otroci, ki dežnikov niso imeli, so bili seveda vsi premočeni. »Domovina« 22. XII. 1938.

Učiteljski pravnik

— Š. Ročni katalog. Na 3. strani Ročnega kataloga za 1938/39. se mora pravilno glasiti v oglašju trdke Goldstein v zadnji vrsti »triedre« in ne »triadres«.

Naša gospodarska organizacija

KREPKO NA NOVO DELO!

Lanski uspehi pri nabiranju novih zadrugnikov za Učiteljsko tiskarno nam kažejo, da je v učiteljskih vrstah dovolj zdrave sile za gospodarski pokret.

Na zadnji redni banovinski skupščini sprejeti predlog: Kdor član JUU, ta zadrugnik Učiteljske tiskarne, njen odjemalec in propagator, se uresničuje. Lansko leto se je odzvalo skoraj 200 tovarišic in tovarišev; dve sto novih zadrugnikov je stopilo med gospodarske delavce.

Kako bo v novem letu? Klic, kdor član JUU, ta zadrugnik Učiteljske tiskarne, naj odmeva dalje. Letos moramo doseči prvi tisoč članov. Naša tiskarna bo potem postala trdna ne samo zaradi deležev, veliko bolj zaradi armade zadrugnikov, zavednih gospodarstvenikov, ki vedo, da je naša moč v naših gospodarskih ustanovah.

Vse priznanje onim, ki so se z vso vmeno in zaupanjem lotili dela, ki kaže od dne do dne vidnejše uspehe.

Rekli smo, da nam je treba v prvi vrsti zadrugnikov in seveda odjemalcev. Gospodarsko življenje pa potrebuje tudi denarja. Kdor je v dobrem gospodarskem položaju, ne bo podpisal samo enega, ampak več deležev, ki so varno naložen denar, hkrati pa poživljajoča sila, zdrava kri v našem zadrugnem telesu.

Posameznik ne more zbrati Bog ve kakšnega premoženja. Mi vsi pa lahko ustvarimo

v složenem delu in zavesti skupnosti milijonske vrednosti, ki bodo krepka opora naši stanovski organizaciji in po njej vsemu stanu kakor tudi poedincu.

Je sicer žalostno, da ima denar še vedno odločilno moč, pa je tako, in stvari mi ne bomo izpremenili, zato se moramo poslužiti najkrajše poti za doseg naših ciljev.

Da dosežemo v letošnjem letu postavljeni cilj, je treba takoj in odločno na delo. Sreska učiteljska društva naj s poverjeniki Učiteljske tiskarne prevzamejo akcijo za pridobivanje novih zadrugnikov za Učiteljsko tiskarno po nastopnih smernicah:

1. Vsako sresko društvo naj podpiše še po en delež.

2. Svoj odvisni denar naj društva založe za svoje člane zadrugnike, ki bodo vračali denar društvu v obrokih. Vplačane obroke na deleže uporabi za nove zadrugnike.

3. Vsako društvo naj ima točen pregled svojih članov - zadrugnikov.

4. Prav tako važno, če ne važnejše pa je, sodelovanje vsega učiteljstva, zato kličemo ponovno:

Kdor član JUU, ta zadrugnik Učiteljske tiskarne, njen propagator in odjemalec.

— g. Zadrugnikom Učit. samopomoči, V teh dneh (na koncu decembra 1938.) je razposlala zadrugna uprava položnice za nakazilo dveh smrtnih primerov (374./375.) v decembru 1938. Umrla sta: Jarc Franja, Ormož, in Jevnikar Edo, Kamnik. Obenem nakažite tudi znesek za upravnino in rezervni sklad za leto 1939. Samski zadrugniki nakažejo 21 din, zakonski pari 41 din. Večji zamudniki so dobili pismene opomine. Zaostanki so visoki! Poravnajte jih takoj v prvih dneh januarja 1939. V podpornem skladu se držite rednega mesečnega vračanja. Ne zaostajajte z obroki in jih ne znižujte samovoljno! Veselo novo leto vam želi

zadrugna uprava US.

Učiteljska tiskarna

— t. Preglejte svoje in šolske knjižnice! Gotovo boste našli, da Vam ta ali ona knjiga manjka. Naročite jo pri Knjižarni Učiteljske tiskarne.

— t. Pouk brez nazoril je muka, uspeh ničev! Učenci in učitelj se dolgočasijo, ker ni vidnega in trajnega uspeha. Čas je, da ste moderni. Izpopolnite si zbirke učil. Ne bo Vam žal! Dosegli boste, kar želite. Veseli boste in zadovoljni v šoli in zunaj nje.

— t. Če potrebujete pisarniške potrebščine za šolo ali dom, naročite jih pri Knjižarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani ali pa pri njeni podružnici v Mariboru.

— t. Knjižarna Učiteljske tiskarne je založila učne slike zgodovinske in zemljepisne učne snovi, ki vsebujejo vse, kar morajo vedeti šolarji 3. razreda ljudskih šol iz teh predmetov. Slike so reprodukcija umetniških slik. V vsakem oziru morajo zadovoljiti učence in učitelja. Zaradi pestrosti so natisnjene v 5 barvah. Cena seriji je le 4 din, obsega pa 30 slik. — Cenjenemu učiteljstvu jih toplo priporočamo.

Opozarjamo, da bo knjižarna te dni poslala vsem upraviteljem vzorce teh slik. Prosimo upravitelstva, da jih pokažejo svojemu podrejenemu učiteljstvu.

— t. Dolgi zimski večeri so tu! Dolgčas vas mori, ker si nečete nabaviti lepih knjig, ki bi vas zabavale in učile! Knjižarna Učiteljske tiskarne vam lahko pomore. Pišite, vprašajte in naročite!

KDOR UČITELJ
TA ČLAN
UČITELJSKE TISKARNE!

Stanovska organizacija JUU

Iz društev Vabila

— JUU SRESKO DRUŠTVO V LJUTOMERU bo imelo 14. januarja ob pol 10. uri v Gornji Radgoni svoje zborovanje, združeno s proslavo Cankarjeve 20. obmrtnice. Predaval bo profesor Ivan Kolar iz Ljubljane. — Prosimo polnostnevalne udeležbe, da se skupno oddolžimo spominu enega najboljših sinov naše zemlje. Ostali dnevni red običajen.

— ČLANOM SRESKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA MARIBOR — LEVI BREG. Zborovali ne bomo 14., ampak 21. januarja 1939. Spored bo objavljen v prihodnji številki »Učiteljskega tovariša«. Uredite dolg na članarini. — Vsem srečno novo leto!

Predsednik.

Poročila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V KOČEVJU je zborovalo dne 17. decembra 1938. v državni ljudski šoli v Kočevju. Navzočih je bilo 41 organiziranih članov. Zborovanje je obsegalo slavnostni in stanovski del.

Po otvoritvenih besedah je tov. predsednik sporočil, da se v niz proslav 20 letnice svobode Jugoslavije vključijo tudi naša proslava, ki je ravno na dan nekdanjega državnega praznika, rojstnega dne preporoditelja in zedinitelja naše države. Pozval je članstvo, da pomaga graditi skupni dom, da bo ta čim lepši in popolnejši.

Tov. Tratar Marjan se je v uvodu svojega referata »Ob 20 letnici našega osvobodjenja« spomnil letošnjega 1. decembra, nadalje blagopokojnega kralja Aleksandra in vseh padlih borcev za Jugoslavijo. V kratkih potezah je očrtal razvoj jugoslovanske misli v zvezi z nisko, majniško in krfsko deklaracijo in zaključno s 1. decembrom 1918. Obdelal je vse naše notranje in zunanje ustvarjanje v 20 letih naše Jugoslavije. V zaključni bilanci se je pomudil pri razvoju naše kulture, šolstva, zlasti je poudaril vlogo slovenskega učiteljstva pri razmahu mladinske knjige (Mlad. maticice — »Naš rod«), slovenskega mladinskega pevskega zbora (Trbovelski slavci), učiteljskega pevskega zbora E. Adamiča ter o vlogi JUU za našo prosvetno izobrazbo. Ob zaključku je poudaril potrebo vzgoje jugoslovanskega roda o slovanski zavesti pod geslom: Slovan na plan! Ves referat je prepletel z Ganglovimi citati iz njegovih pesmi »Prvi december« in »Jugoslavija«.

Tov. Mehora Silvo je učinkovito deklamiral Zupančičevo »Našo besedo« in recitiral odlomek iz »Dume«.

Oktet tovarišev je pod vodstvom tovariša Staniča zapel Knahlovega »Slovana«, Jenkovo »Što čutiš Srbije tužni«, Hajdrihovo »Jadransko morje« in državno himno.

Slavnostnemu delu je sledila razprava o stanovskih zadevah.

V zvezi s situacijskim poročilom in dopisi je zbor soglasno sprejel sledeči predlog tov. Dequala:

Z ozirom na slabi materialni položaj vseh državnih nameščencev in upokojecev, posebno v našem kočevskem srezu, zahteva današnji učiteljski zbor sledeče:

Da se povišajo vsem državnim uslužbenecem in upokojevcem, ne glede na položaj, prejemki po 500 din mesečno.

Da se odpravi sedaj nepravilna razdelitev v draginskih razredih, ko so tovariši, ki

Mladinska matica

— mm Našega roda 5. številka je izšla in in jo dobe šole ob koncu bož. počitnic. Posvečena je novemu letu in je posebno bogata na snovi za najmanjše. Razen nadaljevanj vsebuje pesmi Frana Roša, Danila Gorinška, Mare Tavčarjeve. Leposlovno sta prispevala poleg stalnih sodelavcev France Bevk in Davorin Ravljen; realno snov pa Vilma Kraljeva, Angela Vodetova, Jožef Križman in Jože Zupančič. Posebno pester je ilustrativni del slikarjev L. Perka, Frana Miheliča, Penča Georgijeva, Hinka Smrekarja, Nikolaja Omerze, Otona Gasparija in Ksenije Prunkove. Naslovno stran krasi posnetek kitajske fotografske umetnosti.

Šolski radio

— r. XIII. Torek, 10. januarja. Januar doma in v prirodi; dialog. Vodi g. Miroslav Zor. Razpored: 1. Kako sneg nastane. 2. Zakaj zmrzne voda le na površju. 3. Kuhinjske dišavnice in od kod jih dobimo. Pripravite zemljevid kontinentov, slike dišavnice ozir. dišavnice v naravi (prinesejo jih otroci z doma). II.—III.

Petek, 13. januarja. Gorjanci; sestavi g. prof. Rafael Bačar.

Trije ljubitelji narave napravijo večneden izlet na romantične Gorjance. V medsebojnem pogovoru zvečer pri poljšem lovu si razlagajo zgodovino, geologijo, zoologijo Gorjancev, njih botanične posebnosti in se spominjajo svojih izletov križem po gorjanskih planotah in dolinah. Spominjo se mimogrede tudi vraževnosti in pravljic Podgorcev in Zumberčanov. II.—III.

— r. V kmetijskem radiu bo v nedeljo 8. januarja ob 17. uri predaval g. dr. Jože Basaj: Kreditne zadruge in varčnost na kmetih.

žive v najtežjih postojankah in v najslabših razmerah, v najnižjem draginskem razredu.

Da se prizna rodbinska doklada za otroke in za ženo v prvotnem znesku mesečno po 150 din.

Da se priznajo poročenim tovarišicam osebne doklade v isti višini kot se priznavajo neporočenim državnim uslužbenkam.

Da se ukinejo vse razlike med osebnimi dokladami aktivnih in upokojenih državnih uslužbenecv.

Da izterja dolgove za »Popotnika«, bo društvo postopalo po zgledu škofjeloškega društva.

V našem srezu je še mnogo šol brez naročnikov na publikacije Mladinske matice. Da se zainteresira vse učiteljstvo v srezu in potom učiteljstva šolska mladina, je zbor izvolil poverjenico tov. Ambrožič Branko iz Dobrepolj.

Sprejet je predlog tov. Vrtačnika, naj se vrše napredovanja avtomatično in da se na novo razporedi položaj učiteljstva po službenih letih.

Učiteljstvo je razmotrivalo težki položaj naše socialne ustanov US, ki jo ogroža nova uredba.

Socialna akcija odseka učiteljic za revne slovenske otroke na Kočevskem je pokazala veliko skrb in uspeh, katerega so prav veseli tovariši na narodnostno mešanih postojankah.

Po želji članstva se bo vršilo prihodnje zborovanje v prvi polovici meseca marca. Tedaj bomo definitivno sklepali o hospitaciji na poizkusni šoli za Bežigradom.

Trobiš Štefan, preds. Čok Antonija, tajnica.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELŠAH je zborovalo dne 17. decembra v Rogaški Slatini. Radi slabega vremena je bila udeležba slabša. Zborovalci so najprej počastili spomin kralja Aleksandra ob petdesetletnici njegovega rojstva. Kot gosta je predsednik pozdravil tov. Jurančiča.

O delu odseka učiteljic za obmejne šole je poročala tov. Ahtikova, ki je poudarjala, da so uspehi akcije pozitivni, vendar pa ne morejo še zadovoljevati. Poročilo o izredni

Sreski kmetijski referent g. Bračko je poglavni skupščini je podal tov. Stefencioza.

dal prvi del svojih predavanj o aktualnih problemih gospodarstva v našem srezu. V uvodu je podčrtal velik pomen sodelovanja učiteljstva pri gospodarskem povzdigu kmetijskega življa v srezu ter nato pogovoril pereče zadeve vseh panog živinoreje na način, da je zainteresiral tudi ono učiteljstvo, ki mu je bila snov nova in podal migljaje, kako more tudi vsaka učiteljica sigurno in pravilno aktivno sodelovati. O referatu se je razvila kratka debata. Predsednik tov. Verk je v svojem referatu podal zanimive črte iz zgodovine učiteljskega stanu iz dobe od leta 1814. do 1867. Zborovanje je trajalo tri in pol ure in je udeležence zelo zadovoljilo.

Verk Miloš, preds. Rataj Oskar, tajnik.

UČITELJSKI PAR

na večrazrednici v neposredni bližini Kranja, ob železnici, išče zamenjave, prvenstveno na dvorazrednico. Ponudbe na »Učiteljskega tovariša« pod »Lepo stanovanje«.